

5. Вебінар на тему: «Интересные факты о мочекаменной болезни». Лектор – Лемара Войтова. [Електронний ресурс] Режим доступу:

[https://www.youtube.com/watch?v=Od-LzEqNjUo&t=715&ab\\_channel=Hill%27sVetRussia](https://www.youtube.com/watch?v=Od-LzEqNjUo&t=715&ab_channel=Hill%27sVetRussia)

6. Urinary Care [Електронний ресурс] Режим доступу:

[https://www.royalcanin.com/ua/ru\\_ua/cats/products/retail-products/urinary-care-dry](https://www.royalcanin.com/ua/ru_ua/cats/products/retail-products/urinary-care-dry)

**УДК 636.2.09.616.152**

**Шкарін Б. В.**, здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

**Супруненко К. В.**, кандидат ветеринарних наук, доцент

**Каришева Л. П.**, старший викладач

*Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна*

*e-mail: [nv12b1@afmayak.com.ua](mailto:nv12b1@afmayak.com.ua)*

## **АЦИДОЗ РУБЦЯ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ (ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ)**

**Актуальність проблеми.** Тваринницька галузь в Україні досягла значного розвитку в розведенні великої рогатої худоби, і саме ця сфера діяльності визначає значною мірою агропродовольчу безпеку країни, і якість харчування населення, а відтак і здоров'я людей.

Сучасною і досить стійкою проблемою в скотарстві є захворювання незаразної етіології. Однією з патологій, яка завдає значних економічних збитків господарствам, а в першу чергу для здоров'я корів, це ацидоз рубця.

Діагностика патології та лікування тварин здійснюється з урахуванням клінічних, зоотехнічних досліджень, визначення рН вмісту рубця у корів.

Лікування тварин за ацидозу рубця спрямоване на видалення його вмісту, відновлення кислотно-лужної рівноваги в організмі, нормалізацію рН рубцевого вмісту, відновлення життєдіяльності корисної та пригнічення розвитку шкідливої мікрофлори рубця, ліквідацію дегідратації.

Забезпечення здорового благополуччя тварин, є ключовим завданням лікарів ветеринарної медицини в Україні, та у світі.

**Матеріали і методи досліджень.** Метою наших досліджень було проведення аналізу, щодо розвитку ацидозу рубця у корів в умовах окремого тваринницького господарства.

Дослідження проводили в умовах господарства ТОВ «Агрофірма «Маяк», що розміщене у смт Котельва, Полтавського району, Полтавської області.

Для аналізу ми використовували клінічне дослідження тварин та методи лабораторного дослідження.

**Результати досліджень.** Дана агрофірма, у своєму складі має три молочнотоварних комплекси, які спеціалізуються на вирощуванні великої рогатої худоби голштинської породи канадської селекції, для отримання молока і м'яса з їх подальшою реалізацією на переробні підприємства харчової промисловості.

На момент досліджень у господарстві нараховували 3755 голів великої рогатої худоби.

Профілактика захворювань тварин в господарстві заснована на комплексній системі зоотехнічних, зоогігієнічних, ветеринарно-санітарних, організаційно-господарських, та технологічних заходів.

Благополуччя тварин в агрофірмі забезпечується шляхом профілактики захворювань, через здійснення діагностичних досліджень, загальних та спеціальних заходів.

В межах загальних заходів профілактики ефективно проводиться планова дезінфекція, дезінсекція та дератизація.

Під час досліджень рН вмістимого рубця у 25 корів, було виявлено, що у 7-ми тварин він був у межах від 4,4 до 5,1., при цьому в чотирьох корів ацидоз реєструється вперше, у двох – в друге, а в однієї тварини за три тижні до захворювання на ацидоз – реєструвався

кетоз.

У тварин спостерігалися діареї, легка спрага, сухість носо-губного дзеркала, калові маси невластивого кольору та запаху. Температура тіла коливалася в межах від 38,4 до 39,3°C, тварини були пригніченими.

З лікувальною метою видаляли вміст рубця, відновлювали кислотно-лужну рівновагу в організмі, та ліквідували дегідратацію.

Усередину вводили натрію-гідрокарбонат 150 гр, натрію і калію гідроокису по 60 гр., кальцію вуглекислого 1000 гр. та натрію двовуглекислого 600 гр. розчинених у 15 літрах води.

Після проведеного лікування, на третю добу, у чотирьох корів рівень рН вмістимого рубця був в межах 6,5-6,7, у двох тварин 6,1 та 6,3 відповідно, а в однієї корови – 5,7.

Отримані результати, можна пояснити тим, що під час попереднього перехворювання тварин на молочно-кислий ацидоз та кетоз, в шлунково-кишковому тракті не повністю відновилася сапрофітна мікрофлора, яка за різних умов середовища - кислого, лужного, чи нейтрального може пригнічувати свою життєдіяльність, а для її відновлення потребується досить тривалий час зі сприятливими умовами.

Покращення загального стану піддослідних тварин спостерігалось лише на 4 та 5 добу, в свою чергу можна пояснити дану динаміку одужання тим що, іде руйнація та виведення летючих жирних кислот та виведення бутирату з шлункового тракту коров.

**Висновок.** Лікування молочно-кислого ацидозу у великої рогатої худоби, в першу чергу спрямоване за відновлення кислотно-лужної рівноваги у шлунково-кишковому тракті тварини, відновлення життєдіяльності мікрофлори, та вирівнювання рН-рівня в рубці тварин.

В умовах сучасного господарювання, ацидоз рубця є однією із самих поширеніших патологій, яка реєструється в більшій мірі в дійному стаді, в період роздою. Основною причиною розвитку молочно-кислого ацидозу є надмірний вміст у раціоні корів енергонасиченого фуражу, без урахування споживання сухої речовини, в результаті чого мікрофлора рубця швидко зброджує легко-перетравні вуглеводи, які минають стадію створення глюкози, та утворюють масляну кислоту, її надлишок в свою чергу перетворюється в лактат, що і сприяє виникненню ацидозу рубця у великої рогатої худоби.

#### Література

1. М. О. Судакова. Підручник. 2-ге вид., доп. Київ: Мета, 2002. 352 с.
2. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін. За ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч.1. 528 с.
3. Профилактика и лечение незаразных болезней животных в спецхозах и комплексах / В.Е. Чумаченко, Г.А. Хмельницкий, В.П. Полищук и др. Под ред. В.Е. Чумаченко. К.: Урожай, 1990. 136 с
4. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. / В.А. Яблонський, Г.М. Калиновський, М.І. Харенко. Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 600 с.
5. Внутрішні незаразні хвороби тварин: підручник / М.І. Цвіліховський, В.І. Береза В.С. Січкара та ін. За ред. М.І. Цвіліховського. [3-є вид.] К.: Аграрна освіта, 2014. 614 с.
6. Внутрішні хвороби тварин: практикум / М. І. Цвіліховський, Н. І. Бойко, С. І. Голопура та ін. за ред. М.І. Цвіліховського К. : ЦП КОМПРИНТ, 2016. 224 с.